

Nr 530.

Av herrar **Pehrsson** i Bramstorp och **Hammarlund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 249, angående den högre lantbruksundervisningens ordnande.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 249 har förslag avgivits till den högre lantbruksundervisningens ordnande. Den lösning av detta för vårt jordbruk viktiga spörsmål, som sålunda föreslås, kan emellertid icke anses tillfredsställande.

I första hand synes den grundläggande frågan om det antal elever, som vid den föreslagna högskolan kan påräknas, icke tillräckligt klarlagd. Detta beror till en del därpå, att den lägre lantbruksundervisningens omorganisation fortfarande ligger under utredning. Med den ståndpunkt, som i Kungl. Maj:ts proposition intages, nämligen att högskolans huvudsakliga uppgift skulle vara att utbilda lantbrukslärare och konsulenter, synes det i hög grad påfallande, att man nu vill lösa frågan om den högre lantbruksundervisningen utan samband med den lägre. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, om en blivande lantbrukshögskola så starkt, som i propositionen föreslås, bör inriktas på utbildning av konsulenter och lantbrukslärare. Den svenska industriens beundransvärda framsteg under senare år torde i mycket vara att tillskriva den utbildning, som vid tekniska högskolan lämnas, vilken utbildning i främsta rummet tager syfte på utbildande av praktiska driftsledare. Ej heller vid andra högskolor, såsom skogshögskolan, veterinärhögskolan m. fl., tillmätas lärarutbildningen den relativa betydelse, som i propositionen föreslås med avseende på lantbrukshögskolan.

För att högskoleutbildningen emellertid skall kunna fylla de viktiga krav, som sålunda böra ställas, måste densamma beredas tillfälle till intim kontakt med det praktiska jordbruket, särskilt inom de orter, där detta nått längst i sin utveckling. Det av jordbruksutredningen starkt understrukna kravet på kvalitetsförbättring av vår animala produktion inom landets olika delar skulle en lantbrukshögskola genom sina lärare och genom den utbildning, som där beredes, kunna tillgodose, om nämligen högskolan förlägges så, att den oundgängliga kontakten med den praktiska verksamheten på området skapas.

Ett grundfel i det föreliggande förslaget är ävenledes, att lantbrukshögskolan föreslås inrättad utan hänsyn till den statsunderstödda försöksverksamheten på jordbruksområdet. Visserligen framskymtar den möjligheten, att längre fram en sammanföring av dessa båda institutioner skulle kunna

ske, men det torde vara uppenbart, att en sådan sammanföring, om den skall kunna lyckas, måste ske genast vid lantbrukshögskolans inrättande, då svårigheterna att avveckla och förflytta centralanstalten för försöksverksamheten på jordbrukets område uppenbarligen bliva betydligt större, sedan föreståndar- och lärarplatser vid lantbrukshögskolan besatts med ordinarie innehavare. Med den brist på för högskoleverksamhet kompetenta lärarkrafter, som inom jordbruksområdet obestriddligen föreligger, torde det nämligen kunna förväntas, att åtskilliga befattningshavare vid centralanstalten erhålla förflyttning till lantbrukshögskolan. Om de sålunda lediga platserna vid centralanstalten sedan omedelbart skola besättas med ordinarie innehavare, medför detta uppenbarligen i hög grad ökade kostnader och svårigheter vid eventuell senare nedläggning av centralanstalten.

Vidare måste det för högskolemässig utbildning inom jordbruksområdet vara ett oeftergivligt villkor, att lärarna och de av deras elever, som bedriva specialstudier på högre stadium, hava tillfälle såväl till egen försöksverksamhet som till kontakt med den statliga försöksverksamheten. På samma sätt är det av en oerhörd betydelse för försöksledarna att stå i intim rapport med företrädarna för jordbruksvetenskapens olika grenar. Riktigheten av vad sålunda framhållits är erkänd inom all universitets- och högskoleutbildning, särskilt på de naturvetenskapliga och medicinska områdena.

Genom ett sammanförande av den statsunderstödda försöksverksamheten och den högre lantbruksundervisningen kan jämväl vinnas en större specialisering med avseende å den senare, då det synes uppenbart, att inom försöksverksamheten åtskilliga specialister finnas, vilkas kunskaper och krafter ej tillräckligt utnyttjas. En dylik specialisering av lärarpersonalen på olika discipliner är grundläggande för all högskolemässig utbildning. Det nu föreliggande förslaget är i detta avseende synnerligen bristfälligt, i det att tvånget att begränsa lärarantalet medfört, att de olika lärarna fått för vidsträckta områden och för stor undervisnings- och examinationsskyldighet.

Att sålunda den nödvändiga specialiseringen icke i förslaget kunnat tillgodoses medför, att någon verklig högskoleutbildning ej möjliggöres, utan att resultatet endast blir ett särskiljande av lärarutbildningen, förlagd till högskolan, och den praktiska utbildningen, förlagd till lantbruksinstitutet vid Alnarp. Betecknande för den ringaktning för det praktiska jordbrukets behov av ingående utbildning, som i propositionen kommer till uttryck, är den påtagliga försämring lantbruksinstitutet vid Alnarp i förslaget får vidkännas dels genom sänkta inträdesfordringar, dels genom sämre utbildningsmöjligheter. Överhuvud kan ifrågasättas värdet av sådan utbildning, som avses skola meddelas vid lantbruksinstitutet vid Alnarp. För mindre, självständiga jordbrukare och lantbruksbefäl på större egendomar är utan tvivel den utbildning, som erhålles vid lantbruks- och lantmannaskolor, mera lämpad, och för vissa ledarbefattningar är en förnuftigt inrättad högskoleutbildning av minst samma betydelse som för lärare och konsulenter.

Då sålunda frågan om den högre lantbruksundervisningen icke tillfredsställande kan lösas annat än i samband med den lägre lantbruksundervisningens och den statliga försöksverksamhetens på jordbruksområdet omorganisation, och då vidare större hänsyn till det praktiska jordbrukets behov av förstklassigt utbildade drifts- och affärsledare bör tagas vid lantbrukshögskolans organisation och förläggning, hemställes,

att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 249, hemställa om förnyad utredning samt om förslag skyndsammast möjligt till organisation av såväl den högre som den lägre lantbruksundervisningen och i samband därmed organisation av den statliga försöksverksamheten.

Stockholm den 2 april 1930.

Axel Pehrsson,
Bramstorp.

Nestor Hammarlund.
